

установени добри отношения с кметската власт и с местното население, циганските групи предпочитат да се връщат за зимуване в едно и също населено място. Семействата на калайджиите се установяват обикновено в същите селища, където продължават да работят своя занаят. През м. октомври 1936 г. три семейства калайджии отсядат в с. Старосел, Пловдивско (ТДА Пловдив, ф.75-к, оп.1, а.е.55, л.8). Чилингирите, които чергарстват из цяла Южна България „...които и села да обикаляхме, гледахме зимата да ни завари във Винарово (Чирпанско – б.а.). Бяхме десетина семейства от нашите, вземахме една голяма изба под наем. Имаше купони за хляб, даваха ни ги от кметството (50-те год. на ХХ век). Баща ни продължаваше да се занимава с железарство, търсеха го хората” (ж., 78 г., фичери, Старозагорско).

Всички цигански групи добре говорят езика на жителите в района, където чергарстват – най-често български и турски. Владяят и общият етнокултурен език на околното население с редицата норми и обичаи, различните празници и обреди. Всички те често включват раздаване на храна и циганите имат своето място – обикновено като получаващи (Марушиакова, Попов 2007-в: 331).

Същевременно през 30-те-40-те год. на ХХ век се засилва контролът от страна на държавата към катунарстващите цигани. Издава им се разрешително, с което могат да се движат в определени околии. Откритият лист е на името на водача на групата, посочва се броят на членовете и занаята, който практикуват. При нарушения от тяхна страна може да бъде взет от властите. „Дава се открит лист на водача на седем членна циганска група – Кънчо Г. Радев, на 43 г. от Ихтиман, жител на с. Полянци, Ихтиманска околия, да се движат в Новоселска околия и да упражняват занаята си коритарство. 14 ноември 1935 г.” (ТДА София, ф.170-к, оп.1, а.е.1, л.1).

Околийските полицейски инспекции водят на ежемесечен отчет чергарстващите цигани, преминали в подотчетните им територии. Регистрираните в повечето случаи са големи семейства, но има както сами мъже, макар и по-рядко и сами жени. Обикновено и те се движат на групи. В някои случаи жените са от различни населени места, но в сформирания вече група пътят им е общ. През м. септември 1934 г. в с. Брезово идва група от три жени. Едната с местожителство с. Ръжена, Казанлъшко, втората – с. Цалалица, Пловдивско и третата – с. Каратаир (дн. Йоаким Груево, Пловдивско – б.а.). След 24 часов престой се отправят за с. Чукурлии (дн. с. Песнопой – б.а.) в посока към гр. Карлово. В други случаи групата жени са от едно и също село. През м. юли 1936 г. четири жени от с. Белозем пристигат в Болярово и след два дни се отправят за с. Ген. Николаево (дн. квартал на гр. Раковски, Пловдивско – б.а.) (ТДА Пловдив, ф.75-к, оп.1, а.е.35, л.3,5; а.е.55, л.5).

Цигани калайджии, копанари, кошничари периодично преминават през старозагорските територии. Записват се от местната полицейска